

PREPOROD

www.sindikat-preporod.hr

**Riječ
predsjednika**

Godišnjica

Prije točno godinu dana zauvijek smo se na splitskom groblju Lovrinac oprostili od našeg Marka. Otišao je Marko u dobra spominjanja nekako baš u doba godine kada se u sindikatu najviše radi na sastavljanju raznoraznih izvještaja. Izvještaje, od financijskog do godišnjeg izvještaja predsjednika, uvijek sam doživljavao kao teret pod koji će, umjesto mene, svoja pleća podmetnut moj prvi i najbliži suradnik. Sada, godinu dana kasnije, kad sam danima odlažem godišnju inventuru sindikalnog djelovanja, tako se često prisjetim Markovih strpljivih uvjerenja o tome kako nije riječ o besmislenom poslu, kako je važno da baš sve bude izvještajima obuhvaćeno, kako sve mora biti u propisanim rokovima, kako pri sastavljanju izvještaja činovničko-računovodstvena preciznost nema alternativu.

Šta ima? – Markove su riječi kojima su godinama počinjali nebrojeni naši razgovori, telefonski i oni „pravi“. Ovaj će mi uvodnik poslužiti kao skraćeni odgovor na Markovo pitanje. Bit će to prvi od izvještaja koje mi tek valja ovih dana sastaviti. Izvještaj je to u kojem će biti napretek onog na čemu, kako to reče jedna sindikalna kolegica, inače škrtarim u ovim uvodnicima. Kolegica je, dakako mislila, na izbjegavanje svega što se odnosi na osobno, privatno... Odgovor na Markov upit predstavlja svojevrsni godišnji raport podnesen svom dugogodišnjem prijatelju i sindikalnom suradniku. Nakon što od ovoga mjesta uobičajeno treće lice zamijenim prvim, krenut ću od daljnega prema bližem, od manje važnog prema važnijem. Unatoč brojnim životnim i sindikalnim utakmicama u nogama, dragi moj Marko, neka te lanjska događanja ne bi nikako ostavila ravnodušnim, neka bi te uspjela rastužiti, neka obradovati. Tvoja suzdržanost prema vlasti kao takvoj, a napustio si naš baš nekako u danima promjene vlasti, bila bi razlogom da bi tvoje razočaranje prema novim vlastodržcima bilo manje od mogega. Zaprepastilo bi te srpanjsko smanjenje učiteljskih i nastavničkih plaća i ražestila nemoć sa sindikalne strane da se ovome uzvrati na pravi način.

Za razliku od tužnih, malo je, dragi moj Marko, bilo radosnih trenutaka u našem zajedničkom hodu od nemila do nedraga po sindikalnom trnju i kamenju. Jadikovali smo puno i često. Tako smo rijetko bili u prilici podijeliti radosna raspoloženja. Ne jedan, nego čak dva, takva sam trenutka, doživio u prvoj godini bez tebe. Nije nam bilo suđeno da zajednički dočekamo sudsku presudu kojom se priznalo da je bivša Vlada nanijela našem sindikatu nepravdu protuzakonito nam uskraćujući pravo na kolektivne pregovore. Nisi ti, dragi moj Marko, sa mnom dočekao radostan početak kolektivnih pregovora u Banskim dvorima. Cijelo jedno desetljeće pa i malo duže, kroz nebrojene telefonske razgovore, tolika kraljevečka, splitska i kupreška prigovaranja, mi smo maštali o onome što se, opet meni samome, dogodilo u petak 16. studenoga. Desetine i desetine zajednički sastavljenih dopisa, samo će dragi Bog znati kome sve upućenih, nebrojena zajednički sastavljena priopćenja i tolike zajednički održane presice, sve je to u jednom trenutku dalo rezultata, postalo smisljeno.

Siguran sam, dragi moj Marko, da se od tamo gdje si ti sada, a gdje nam je svima, prije ili kasnije, za tobom, nekom sasvim drugačijom dioprijom od ove naše, gleda na sve, pa i na ovo o čemu sam te izvijestio u ovom godišnjem izvještaju. Znam da tebi, dragi moj Marko, nisam sigurno ništa novo otkrio ovom mojom jednogodišnjom rekapitulacijom djelovanjem tvoga Preporoda. Napisao sam sve ovo, a preostaje li mi šta drugo osim priznanja, ponajprije stoga jer mi se nekako čini da će mi nakon sastavljanja ovog, nekako lakše pasti ispisivanje svih drugih izvještaja koji mi, ti bi rekao „neće uteć“. Zapravo si mi na neki način opet pomogao. Učinio si za mene opet ono isto što si činio u ovoj situaciji svih ovih godina. I prije nego što ti se ja, dragi moj Marko, na kraju ovog uvodnika, stignem zahvaliti, ti ćeš me, kako li sam samo u to siguran, blago prekoriti riječima kako je svaka zahvala suvišna, jer prijateljstva zbog ničeg drugog i ne postoje.

PESIMISTIČNE PROGNOZE O PLAĆAMA ZAPOSLENIH U JAVNIM SLUŽBAMA I PROSVJETI

Što će biti s našim plaćama?

Što će biti s našim plaćama, hoće li nam se vratiti uvećanje plaće od 3, 5, 7 i 9 posto – dva su najčešća pitanja koja se mogu čuti u školama početkom drugog polugodišta. Lanjsko smanjenje učiteljskih i nastavničkih plaća razlogom je sve većeg nezadovoljstva u školama. Masovno sudjelovanje prosvjetara na prosvjedu u listopadu i štrajku u studenome - izravno proizlaze iz srpanjskog smanjenja plaća. Obje sindikalne akcije su pokazale da se prosvjetari ne žele pomiriti niti sa smanjenjem plaća niti s činjenicom da je nova vlast plaće smanjila jedino učiteljima i nastavnicima. Božićni pregovori predstavnika Vlade i sindikata javnih službi, s jedne strane, i najava ministra Miranda Mrišća o skorom povećanju plaća onima kojima su plaće smanjene Zaključkom Vlade od 19. srpnja, s druge strane, konkretne su činjenice o kojima se govori ovih dana u školama.

Vjerodostojno tumačenje

U Banskim dvorima 28. prosinca potpisan je najnoviji socijalni sporazum između Vlade i pojedinih sindikata javnih službi. Ovime je postalo očitim da neće biti ništa od spominjane korekcije plaća zaposlenih u javnim službama u 2013. godini. Na dva sastanka predstavnika sindikata javnih službi i predstavnika Vlade Republike Hrvatske, održana 17. i 21. prosinca u Ministarstvu rada i mirovinskog sustava, inicirana od strane ministra Mrišća, predstavnici sedam sindikata su se složili s ministrovim prijedlogom o potpisu „Vjerodostojnog tumačenja odredbe članka 4. u vezi s člankom 7. Izmjena i dopuna Dodataka Sporazumu o osnovici za plaće u javnim službama“. Spornim Dodatkom (članak 4.) bila je predviđena neznatna povišica plaća zaposlenih u javnim službama u 2013. godini, ali i odložena primjena (članak 7.) sporne povišice za tri tromjesečja, odnosno do 1. siječnja 2014. Kako je Vjerodostojnim tumačenjem potvrđeno nešto što ionako proizlazi iz Dodatka po-

Nakon uvida u Prijedlog Zakona o dopuni Zakona o plaćama u javnim službama, pristiglim ovih dana iz Ministarstva rada i mirovinskog sustava, i više nego očitom postaje namjera Vlade da se svim zaposlenim u javnim službama ove godine smanje plaće za 4, 8 i 10 posto

stavlja se pitanje: što zapravo stoji u pozadini odluke sindikalnih predstavnika da prihvate zahtjev Vlade?

Pozadina

Kako se među 7 sindikata potpisnika Tumačenja nalaze i 4 sindikata, ozbiljno sukobljena s aktualnom vlašću (referendum, prosvjed, tužbe, štrajk i nepotpisivanje TKU-a) opravdano se nameće pitanje smislenosti ovog sindikalnog postupanja. Sindikalni čin bi se još i mogao razumjeti da je Tumačenje zaposlenicima u javnim službama donijelo povećanje plaća makar i za jednu jedinu lipu. No, kako nikakve povišice plaća nije bilo, može se pretpostaviti kako je jedini motiv svega ovoga bilo tek hvatanje nekih boljih pregovaračkih pozicija u predstojećim pregovorima za granske kolektivne ugovore. U ovim se sindikatima sigurno nadaju sastavljanju pregovaračkih odbora prema njihovim željama, ali i zadržavanju pojedinih odredaba kojima su ugovarana pojedina prava na štetu članova sindikata koji nisu sudjelovali u pregovorima. Zbog smanjenja učiteljskih i nastavničkih plaća osobito čudi što su među potpisnicima Tumačenja i predstavnici većinskih sindikata u osnovnom i srednjem školstvu. Sve ovo upućuje na činjenicu postojanja sindikata koji su pripralni sporazumijevati se čak i s vlašću koja njihove prosvjede i štrajkove proglašava nepotrebnim, koja njihovo članstvo kažnjava

neplaćanjem dana provedenog u štrajku, koja famoznim Zakonom o uskrati materijalnih prava poništava odredbe (božićnica, regres) njihovih kolektivnih ugovora.

Korekcija koeficijenata

Jedinoj, koliko toliko izvjesnoj korekciji plaća u javnim službama, ako je vjerovati ministru Mirandu Mrišću, mogu se u 2013. godini nadati učitelji i nastavnici. Nevjerici i zbnjenosti među prosvjetarima značajno pridonosi činjenica da u Državnom proračunu za 2013. nisu osigurana financijska sredstva za najavljen linearnu korekciju koeficijenata učiteljima i nastavnicima. Sveopće zgražanje u školama izazvalo je ministarstvo objašnjenje kako će se novac potreban za ovu namjenu osigurati ukidanjem nekih dodataka na plaće kroz predstojeće pregovore o novim granskim kolektivnim ugovorima. Ako se sve ovo baš ovako i dogodi, bit će to jedinstven primjer smanjenja plaća koje će, po svemu sudeći, biti predstavljeno kao „povećanje“ tih istih, prethodno smanjenih, plaća.

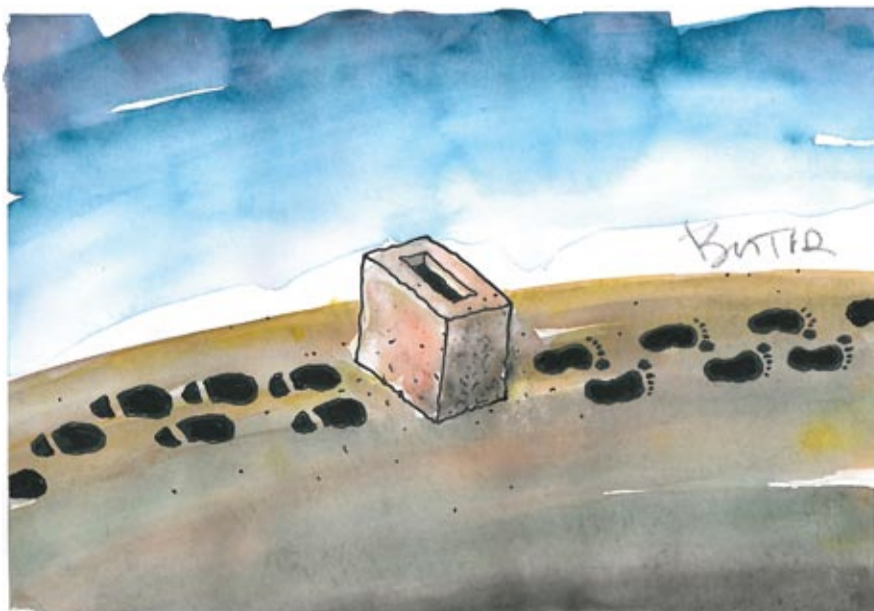
Novo smanjenje

Nakon uvida u Prijedlog Zakona o dopuni Zakona o plaćama u javnim službama, pristiglim ovih dana iz Ministarstva rada i mirovinskog sustava, više nego očitom postaje namjera Vlade da se svim zaposlenim u javnim službama smanje plaće u 2013. godini. Ovaj se puta računa sa smanjenjem od 4 posto za zaposlene s više od 20 godina staža, 8 posto za zaposlene s više od 30 godina staža i za 10 posto za zaposlene s više od 35 godina staža. Radi se o ukidanju uvećanja plaća od 4, 8 i 10 posto koje je u pojedinim javnim službama na snazi skoro već 10 godina. Plaće bi svim zaposlenima s više od 20 godina staža u javnim službama bile temeljem ove zakonske promjene smanjene od 150 kuna (spremačice) do čak 700 kuna (učitelji i nastavnici). Reakcija sindikata na novi udar na plaće u javnom sektoru tek se očekuje.

Nastavlja se obezvrjeđivanje

Kako se plaće uvijek mora dovoditi u vezu s troškovima života, što na otužnom primjeru prosvjetara znači suočavanje i s lanjskom inflacijom od 4,7 posto i porastom troškova, recimo, električne energije od 22,1 posto ili plina 31,9 posto, a kako će najavljeni udar bilo kroz ukidanje uvećanja od 4, 8 i 10 posto ili kroz ukidanje pojedinih dodataka na plaće mnogim zaposlenicima u prosvjeti značiti dodatno smanjenje njihovih primanja, s pravom se možemo pitati vidi li se kraj višegodišnjem sustavnom obezvrjeđivanju rada zaposlenih u osnovnom i srednjem školstvu. Po svemu sudeći, kada je riječ o 2013. godini, odgovor na ovo pitanje ne može biti drugačiji nego negativan.

Milan Novačić

Ilustracija: Slobodan Butir

Kolektivni ugovor – kasicica prasicica

Nedavno nam je Vlada iz naših kolektivnih ugovora uzela božićnicu i regres. Kažu, mora se. Teška su vremena. Kako time nije uspjela podmiriti sve potrebe sprema se da nam iz kolektivnih ugovora uzme još jedno materijalno pravo. Na osnovi takvog pristupa kolektivnim ugovorima zaključiti je kako je Vlada naše kolektivne ugovore počela tretirati svojom kasicom prasicom. Ne bude li ni nakon tog novog uzimanja dovoljno možemo očekivati da će se to pražnjenje kasicice prasicice nastaviti sve dok ju se potpuno ne isprazni. Zna Vlada da je po sadašnjim zakonima posezanje za tim našim pravima bez našeg pristanka nezakonito, pa stoga i traži donošenje novih ili promjenu i dopunu postojećih određenih zakona. Upravo je u pripremi Prijedlog zakona o dopuni Zakona o plaćama u javnim službama. Isti bi joj trebao poslužiti da bez našeg pristanka može ukinuti pravo na postotno povećanje koeficijenta složenosti poslova od 4, 8 i 10 posto.

U nacrtu rečenog Prijedloga Vlada daje i obrazloženja za njegovo usvajanje, pa tako možemo pročitati i to da mnogobrojna materijalna prava i dodaci iz kolektivnih ugovora zaposlenih u državnim i javnim službama utječu na troškove rada, koji su u Republici Hrvatskoj osjetno viši od troškova rada zemalja članica Europske unije. Dakle, to što su troškovi rada u RH veći nego u zemljama EU krive su naše velike plaće. Iz toga bi se logički moglo zaključiti kako su u zemljama s manjim troškovima rada i plaće znatno niže od naših. Nažalost praksa ovu logiku pobija.

Nadalje, u obrazloženju se navodi kako je ovako ugovoreno postotno uvećanje koeficijentata pravno dvojbeno s ustavno pravnih aspekata jednakosti i suprotno načelima radnog zakonodavstva te da je upitna i usklađenost sa zahtjevima europskog zakonodavstva. Treba biti jako, jako naivan pa povjerovati da se nešto nezakonito moglo provoditi punih 11 godina. Uostalom, ako se doista koeficijent složenosti poslova ne bi smio mijenjati kolektivnim ugovorom zar se to pravo ne bi moglo

Ilustracija: Slobodan Butir

Upravo je u pripremi Prijedlog zakona o dopuni Zakona o plaćama u javnim službama, koji bi Vladi RH trebao poslužiti da bez našeg pristanka može ukinuti pravo na postotno povećanje koeficijenta složenosti poslova od 4, 8 i 10 posto

jednostavno preimenovati i umjesto da se zove postotno povećanje koeficijenta složenosti poslova neka se nazove postotno povećanje osnovne plaće. Na to bi sigurno svi pristali jer nam je svejedno povećava li nam se plaća zbog povećanja koeficijenta ili na neki drugi način. Nemamo ništa protiv ni da se to uredi Uredbom Vlade. No, očito je kako su to sve samo jalova obrazloženja, a što potvrđuje procjena da će se ovim Prijedlogom zakona postići ušteda u području troškova državnog proračuna za zaposlene u javnim službama na razini kalendarske godine u visini od 779 milijuna kuna.

Bilo bi dobro da prije ukidanja prava na postotno povećanje koeficijenta od 4, 8 i 10 posto zaposlenima u obrazovanju Vlada razmotri kako i zašto je došlo do

uvođenja tog prava u naše Kolektivne ugovore. Ne znam za ostale službe, ali za obrazovanje je uvođenje tog prava bilo potpuno opravdano. To pravo ostvarili su nastavnici u osnovnim i srednjim školama 13. 12. 2001. godine sklapanjem Kolektivnog ugovora o selektivnom pristupu plaćama profesora i učitelja.

Istim se prosvjetnim radnicima koji su u radu s učenicima proveli od 20 do 29 godina vrijednost koeficijenta povećava za 4 posto, onima od 30 do 34 za 8 posto i onima od 35 i više za 10 posto. Dakle, to povećanje prvotno nisu imali svi radnici i nije se ostvarivalo ukupnim stažem. Važno je navesti da se u 1. članku tog Ugovora navodi da ovo postotno povećanje koeficijentata složenosti poslova ima značenje djelomičnog uređenja po-

sebni uvjeta rada. Ono što treba posebno naglasiti je to da je do sklapanja ovog Ugovora došlo nakon ukidanja prava nastavnika i učitelja na umanjenje norme u neposrednom odgojno-obrazovnom radu s učenicima, takozvanog bonusa (lipanj, 2001.).

Naime, sukladno Zakonu o srednjem školstvu iz 1992. godine i Pravilniku o obvezama učitelja i stručnih suradnika u osnovnoj školi iz 1999. godine, nastavnicima i učiteljima sa stažem u nastavi od 20, 30 i 35 godina umanjivao se rad u nastavi za 2, 4 i 6 sati. Očito je dakle da je uvođenje prava na povećanje vrijednosti koeficijenta zamjena za izgubljeni bonus i da je imalo neko obilježje prosvjetnog dodatka. Nije nebitno napomenuti da su nastavnici s dužim stažem dodatno oštećeni Zakonom o plaćama u javnim službama (ožujak 2001.) po kojem se umanjuje dodatak na staž. Ovi gubici i pokazatelji da su plaće u obrazovanju u odnosu na zaposlene u ostalim javnim službama najmanje izazvalo je veliko nezadovoljstvo prosvjetnih radnika. Kako bi se to nezadovoljstvo smirilo i donekle ispravile uočene nepravilnosti dolazi do sklapanja ovog ugovora koji se kasnije ugrađuje u kolektivne ugovore osnovnih i srednjih škola. Naknadno, 2003. godine donosi se i Uredba o postotnom uvećanju koeficijentata nastavnicima za 3, 5, 7 i 9 posto.

Nekoliko godina kasnije pravo na postotno uvećanje koeficijenta složenosti poslova za 4, 8 i 10 posto u svoje kolektivne ugovore ugovaraju i ostale javne službe i ono se proširuje na sve zaposlene te se računa na ukupni staž. Tako mnogim zaposlenima u javnim službama s dužim radnim stažem taj dodatak postaje sastavni dio plaće, pa će im se njegovim ukidanjem i plaća znatno smanjiti. Nadam se da će naš ministar proznaći način da zaštiti zaposlene u obrazovanju i da neće dopustiti ovo i daljnja posezanja u prava iz naših Kolektivnih ugovora. U suprotnom kolektivni će ugovori postati običnim kasicama prasicama.

Ivan Korotaj

ŠTRAJK U MOJOJ ŠKOLI

Između klasične književnosti i svinjskih polovica

Svaki štrajk predstavlja svojevrsni test kolegijalnosti, solidarnosti i spremnosti na suradnju. Što reći o školi u kojoj je od nas šesnaest na poslu, četvero odlučilo raditi? Sama činjenica da 25 posto kolektiva ne sudjeluje u štrajku i ne bi nužno morala biti negativna kada bi ovakvo postupanje proizlazilo iz prethodno jasno izrečenih stavova. U našoj su se školi mogla čuti sljedeća objašnjenja: „Ja bih štrajkala, ali ne mogu jer imam puno posla”, „Meni, kad otplatim kredite, ne ostane ništa”, „Ma, samo vi štrajkajte, a ja ću raditi – ionako će nam na kraju svi biti isto”, „Ja štrajkam, ali kad je već odlučeno da učenici dolaze, ja ću onda s njima raditi”. Ovakve izjave, osim što bi mogle uspješno konkurirati za *Shit of the week* u nekadašnjem Feralu, ukazuju i na apsolutno nerazumijevanje same ideje štrajka i sindikalnog pokreta uopće. One su izvrstan

pokazatelj radničke svijesti i profesionalne lojalnosti. No, ono što u našem slučaju posebno zabrinjava jest potpuno odsustvo bilo kakve glasno izrečene osude ovakvih stavova. Naime, osude javno izrečenih stavova mogle su se čuti isključivo po kuloarima.

Na dan štrajka u mojoj je školi 30 posto učenika došlo na nastavu. Zanimljivo bi bilo znati je li to karakteristično i za ostale seoske škole, ili se radi o nečemu što je karakteriziralo samo našu sredinu? U nekim obližnjim školama, zanimljivo, na nastavu nije došao nijedan učenik. Na dolazak učenika na nastavu sigurno je utjecalo i to što je naš ravnatelj pozvao na odgovornost jednu našu kolegicu čiji su svi učenici ostali doma. Ravnatelja je zanimalo je li ona djeci sugerirala da na dan štrajka ne dolaze u školu. Kako u svemu lošem ima i nešto dobro, dobra je vijest da iz redova našeg sindikata

Kao što je štrajk provjera jedinstva sindikalnog članstva na krupnom planu, jednako tako on stavlja na probu svaku pojedinu školu, pa i onu najmanju. A moja je škola baš takva

samo jedna kolegica nije, zbog bolovanja, štrajkala. Doduše, izjasnila se prethodno da neće štrajkati, ali se srećom onda odlučila razboljeti na jedan dan.

Bilo kako bilo, mi nismo imali klasičnih *štrajkbrehera* u svojim redovima. Još jedna činjenica ohrabruje, a to je da nikada odnosi između dvaju sindikata u školi nisu bili bolji. Pravi preslik situacije u državi na situaciju u mojoj školi. Baš kao što je naš predsjednik ustvrdio: „Socijaldemokratskoj vlasti uspjelo je, eto, ono što nikome dosad nije – približiti one koji dosad nikako nisu pronalazili zajednički jezik.”

Apatičan stav nekih mojih

kolegica i kolega mogao bi se donekle opravdati upravo dugogodišnjom razjedinjenošću, a samim time i neučinkovitošću sindikalne scene. No, kako razumjeti da isti pojedinci koji otvoreno iskazuju razočaranje postojećim, ne pokazuju nikakav interes za drugo i drugačije. Čak ni kada to drugo postoji. Kažete im, primjerice, kako ima jedan sindikat čiji čelnik nije vladin plaćenik, radi u školi, kritizira sindikalne propuste i dokazuje da intelekt, entuzijazam i poštenje još nisu izumrli; objasnite im da je njihova ućlanjenost bitna radi reprezentativnosti, a onda vam

netko odbrusi: „Ma daj, sve je to isto. Sindikat su za mene sindikalne kokice i svinjske polovice!”

Čak i kada si date truda i ispričate im priču o američkoj sindikalnoj borbi između dva rata i kako su tamo upravo sindikati odigrali ključnu ulogu u discipliniranju divljeg kapitalizma, o čemu su pisali toliki klasici svjetske književnosti, čak i kad im mnoštvom primjera pokažete i dokažete kako je sindikalni pokret, čak i kad je jadan da ne može biti jasniji, jedini efikasni instrument radničke borbe, čak i kad sve ovo učinite... najviše što ćete uspjeti to je da neke vaše kolegice i kolege slegnu ramenima i važno zaključite kako će „ipak razmisliti”. Vama ostavljenim u duboku procjepu između klasične književnosti i svinjskih polovica, preostaje jedino sačekati neke nove izgovore u nekom od idućih štrajkova.

S.S.

Hoće li osnovica za jubilarne nagrade biti 1800 ili 500 kuna?

Piše: Doc. dr. sc. Viktor Gotovac, Katedra za radno i socijalno pravo Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

tripartitnim tijelima i reprezentativnosti za kolektivno pregovaranje već je dosta kazano. Ali ono na što treba ukazati, čime se treba baviti, jer nažalost time bi se mogli baviti i nadležni sudovi, jesu greške koje su vjerojatno počinjene, na koje se nije mislilo niti računalo. A one bi mogle koštati, možda i više no uštede koje su postignute.

Što je ugovoreno?

Ugovoreno je, dakle, Temeljnim kolektivnim ugovorom za službenike i namještenike u javnim službama, u odredbama članka 69. pravo na jubilaru nagradu. Isto je pravo, potom, odredbom članka 4. Dodatka I. Temeljnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama dopunjeno osnovicom za isplatu jubilarne nagrade u 2013. godini koja iznosi 500 kuna. I predlaže, Vlada Republike Hrvatske, tu je zaključila kako je time ostvarila uštedu – osnovicu iz odredbe članka 69. stavka 2. Temeljnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama ispregovarala je u iznosu bitno nižem od onog navedenog za slučaj nepostizanja dogovora – 1800 kuna. Reklo bi se – pun pogodak, uspjeh!

No, ono što kao u da Vladi Republike Hrvatske nitko nije promišljao niti na to računao jest kako je isto pravo na jubilaru nagradu uređeno i odredbama članka 37. Kolektivnog ugovora za zaposlenike u osnovnoškolskim ustanovama i članka 35. Kolektivnog ugovora za zaposlenike u srednjoškolskim ustanovama. I iako je dikcija odredbi granskih kolektivnih ugovora slična onoj iz temeljnog, postoje određene razlike. Tako Kolektivni ugovor

Država je, ponekad, poslodavac. U Republici Hrvatskoj država je poprilično loš poslodavac. Ne ponekad već gotovo uvijek. Malo daje, još manje očekuje. Ne razaznaje dobrog i predanog od lošeg i neodgovornog radnika – svima daje isto i ne nadzire njihov rad. Uopće, koji bi to poslodavac tolerirao, ponekad čak i poticao, posvemašnji nered, neorganiziranost, neracionalnost rada i radnih odnosa? Država to, ponekad, čini. Republika Hrvatska – gotovo uvijek!

za zaposlenike u osnovnoškolskim ustanovama izričito upućuje na odredbu članka 69. Temeljnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama objavljenog u Narodnim novinama 115/10, dakle prethodnog – nepostojećeg, osobito ne njegovog Dodatka I. Kolektivni, pak, ugovor za zaposlenike u srednjoškolskim ustanovama ne govori ništa o povezanosti s odredbom Temeljnog kolektivnog ugovora, već uređuje zasebno pravo.

Nema jednoznačnog tumačenja

Kako to interpretirati? Pa, uz jasnu ogradu kako tumačenje nije niti može biti izričito ni jednoznačno, ovime se, potencijalno, otvara mogućnost da se, u sustavima osnovnoškolskih i srednjoškolskih ustanova, utuže individualna prava na jubilaru nagradu, s pozivom ne na dogovorenu osnovicu od 500 kuna, već na osnovicu od 1800 kuna kao minimalnu osnovicu koja će se primijeniti, ako dogovor o osnovici ne bude postignut. Moglo bi se reći da je taj dogovor potpisom Dodatka I. Temeljnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama postignut, no činjenica jest da sam taj dodatak kazuje kako se radi o „Osnovici iz članka 69. stavka 2. TKU-a za isplatu jubilarne nagrade u 2013. godini”, a ne o poostvarenju obveze iz odredbi članka 35. stavka 2. Kolektivnog ugovora za zaposlenike u srednjoškolskim ustanovama i članka 37. stavka 2. Kolektivnog ugovora za zaposlenike u osnovnoškolskim ustanovama. Dodatan argument tu bi, u korist osnovice od 1800 kuna, mogao biti i taj da

osnovicu od 500 kuna nisu dogovorili svi sindikati javnih službi, svakako ne oni koji djeluju u sustavima osnovnoškolskih i srednjoškolskih ustanova. Stoga bi bilo prostora tumačiti kako u tim sustavima, s tim sindikatima javnih službi, a u pogledu osnovica iz odredbi članka 35. stavka 2. Kolektivnog ugovora za zaposlenike u srednjoškolskim ustanovama i članka 37. stavka 2. Kolektivnog ugovora za zaposlenike u osnovnoškolskim ustanovama, nije bilo dogovora pa da se ima primijeniti tamo stipulirana najniža osnovica. A to je 1800 kuna. O tome se nije brinulo.

Pravna dilema, pravni problem

Što sada? Imamo pravnu dilemu, pravni problem. Njega pokušava riješiti Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta dopisom od dana 7. siječnja 2013. godine kojim se upućuje na osnovicu od 500 kuna kao dogovorenu osnovicu za isplatu jubilarne nagrade u 2013. godini pa to nalaže za korištenje osnovnim i srednjim školama te učeničkim domovima. Ali pravo će rješenje, vrlo vjerojatno, dati sudovi, nakon moguće pokrenutih sudskih sporova. Nažalost, poznato je kako su u prethodnim situacijama ti sporovi završavali: nedomišljena i nepromišljena rješenja koja je predlagala vlast – Vlada Republike Hrvatske – kojima su smjerali riješiti, uvijek goruće, vlastite financijske probleme, počesto su se na sudovima pretvarala u presuđivanje u koristi individualnih prava radnika, uz dosude potraživanog, zajedno sa kamatama i odvjetničkim troškovima... Tako su se planirane uštede, pretvarale

u „uštede”, a stvarne troškove, povjerenja je nedostajalo i po nestajalo. Čak je i sindikalizam i sindikalni stav postajao odvjetnički, sudski i financijski fenomen, a ne stvar interesnog i partnerskog odnosa!

Sapienti sat! Ili, možda, ipak ne. Stvar je ovdje dodatno komplicirana – ako bi sudovi stali na stajalište postojanja osnovanosti zahtjeva za osnovicom za isplatu jubilarne nagrade od 1800 kuna u sustavima osnovnoškolskih i srednjoškolskih ustanova, tada bi se to pravo, temeljem odredbe članka 6. stavka 2. Dodatka I. Temeljnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama moguće „prenijelo” i na sve druge službe. Naime, tu se kaže kako „Ukoliko je pojedino materijalno pravo (...) postalo utuživo temeljem kolektivnih ugovora iz stavka 1. ovoga članka, Vlada Republike Hrvatske priznaje utuživost tih prava i drugim službenicima i namještenicima u javnim službama na koje se ti kolektivni ugovori ne primjenjuju, u opsegu i u visini materijalnih prava sadržanih u tim kolektivnim ugovorima.” Mada utuživost sama po sebi ne uspostavlja osnovanost utuženog zahtjeva, pa stoga ova mogućnost, a ne izvjesnost, uspjeha u sudskom sporu – nije li fascinantna površnost i lakomisleno postojanje i promišljanje koji su dovela do toga da ovaj tekst bude potpisan i prihvaćen po Vladi Republike Hrvatske.

Vratimo se na početak. Naša je država loš poslodavac. Ona ne samo tolerira, već ponekad i potiče, posvemašnji nered, neorganiziranost, neracionalnost rada i radnih odnosa. Čak i kada šteti, ili barem misli da šteti, ona troši! Troši ne samo glavnice, već i kamate i odvjetničke troškove! Nestručno i neznačajki napisani zakoni, podzakonski akti, kolektivni ugovori, ne vrednovanje savjeta stručnjaka i istinskih znalaca, kojih u nas ima, ima ih čak i podosta, to je ono što nas uvijek skupo „košta”. Ne učimo iz prethodne, loše, prakse i iskustva – to nas uvijek skupo „košta”. A ako ne vjerujete, tada pokušajte samo pročitati i razumjeti odredbe članka 67. Temeljnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama o naknadi troškova prijevoza! E, tek je to prava tema!

Nestručno i neznačajki napisani zakoni, podzakonski akti, kolektivni ugovori, ne vrednovanje savjeta stručnjaka i istinskih znalaca, kojih u nas ima – to je ono što nas uvijek skupo „košta”. Ne učimo iz prethodne, loše, prakse i iskustva, a ako ne vjerujete pokušajte samo pročitati i razumjeti odredbe članka 67. Temeljnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama o naknadi troškova prijevoza!

be baviti. Kao niti činjenicom da sam Temeljni kolektivni ugovor za službenike i namještenike u javnim službama i njegov Dodatak I. nisu potpisali niti mu pristupili oni sindikati koji predstavljaju značajnu većinu sindikalno organiziranih radnika u javnim službama. Naravno, i o Zakonu o kriterijima za sudjelovanje u

Glasilo Sindikata zaposlenika u hrvatskom školstvu
Preporod
Petrijnska 59a
10000 Zagreb

Izdavač: SZHŠ Preporod
Uredništvo: Gordana Kovač-Bluha
Sebastijan Troskot
Sonja Mudrić
Urednik: Željko Stipičić
Priprema i tisak: Denona d.o.o.

Glasilo je oslobođeno poreza

Glasilo je besplatno; objavljeno je Ministarstvu kulture sektoru za informiranje 19. lipnja 1995. godine, klasa: 008-02/95-01-01, ur-boj: 532-03-5/2-95-01/142.
Rješenjem Ministarstva kulture od 6. srpnja 1995. godine klasa: 612-10/95-01-1267, ur-boj: 532-03-1/7-95-01.

13. prosinca Preporod se dopisom obratio Nevenki Šernhorst, predsjednici Povjerenstva za utvrđivanje reprezentativnosti kojim je upozoreno na nedopustivost donošenja odluke o reprezentativnosti sindikata u sustavu osnovnog i srednjeg školstva bez uvažavanja provedbe Zaključaka Povjerenstva od 3. prosinca prema kojem „ista osoba može biti samo jednom iskazana kao član sindikata”. Dopisom je, također, zatraženo da se školskim sindikatima da dovoljno vremena kako bi mogli dostaviti podatke koji će udovoljavati važnom zaključku Povjerenstva. Preporodu je neprihvatljivo utvrđivanje reprezentativnosti samo temeljem brojčanih podataka koje su dostavili sindikati, a koji su utvrđeni bez poštivanja zaključka Povjerenstva.

nika sindikata da se ukaže na nepotrebnost potpisivanja novog dokumenta, jer je već i iz postojećih dokumenata jasno kako Vlada nema nikakvih obveza u pogledu korekcije plaća zaposlenima u javnim službama u 2013. godini.

Predsjednica Samostalnog sindikata zdravstva i socijalne skrbi Spomenka Avberšek jasno je dala do znanja da ne namjerava potpisati nikakav dokument koji bi se mogao podvesti pod „odgođeni sindikalizam”. Također, predstavnik Sindikata Preporod je istaknuo kako Preporod neće ni na koji način sudjelovati u aktivnostima oko izrade Vjerodostojnog tumačenja.

17. prosinca Održan 1. sastanak predstavnika Vlade RH i predstavnika 11 sindikata koji djeluju u javnim službama. Do sastanka, održanog u Ministarstvu rada i mirovinskog sustava, došlo je na inicijativu ministra Miranda Mrišića. Ministar Mrišić, koji je i vodio sastanak, sindikalne predstavnike je upoznao s namjerom Vlade da se sa sindikatima javnih službi potpiše Vjerodostojno Tumačenje Dodatka Sporazumu o osnovici za plaće u javnim službama. Nisu dala rezultata nastojanja pojedinih predstav-

20. prosinca Povjerenstvo za utvrđivanje reprezentativnosti donijelo rješenje prema kojemu je u sustavu osnovnoga školstva reprezentativan samo Sindikat hrvatskih učitelja. Na temelju isključivo podataka o broju članova dostavljenih od strane dvaju osnovnoškolskih sindikata, bez ikakve provjere i bez uvažavanja primjedbe koju je Sindikat Preporod uputio Povjerenstvu 13. prosinca, Povjerenstvo je donijelo odluku kako je Sindikat hrvatskih učitelja s prijavljenih 28.125 članova (81.81 posto) reprezentativan, a Sindikat Preporod s prijavljenih 6252 člana (18.19 posto) nije reprezentativan. Protiv ovog rješenja ne postoji mogućnost

žalbe, ali postoji mogućnost pokretanja Upravnog spora pred Upravnim sudom u Zagrebu.

21. prosinca Nakon osnivačke skupštine započela s djelovanjem podružnica Preporoda u Ekonomsko-turističkoj školi u Karlovcu. Za sindikalnu povjerenicu izabrana Draženka Polović, a za zamjenicu Tatjana Katušin. Nakon osnivanja podružnice u ovoj karlovačkoj srednjoj školi podružnice Sindikat Preporod djeluju u 95 srednjoškolskih ustanova, odnosno ukupno u 332 školske ustanove. ČESTITAMO!

* Održan 2. sastanak predstavnika Vlade i predstavnika sindikata javnih službi. Na sastanku je ponovno postavljeno pitanje svrhovitosti ovih pregovora vlade i sindikata. Zaključeno je da se Prijedlog Vjerodostojnog tumačenja pošalje na Odbor za zakonodavstvo Vlade RH kako bi bilo potpuno sigurno je li sve u redu oko samog donošenja ovog socijalnog sporazuma kao i oko pojedinih njegovih odredbi.

28. prosinca Između Vlade i sedam sindikata javnih službi potpisano Vjerodostojno Tumačenje odredbe članka 4. u vezi s člankom 7. Izmjenama i dopuna Dodatka Sporazumu o osnovici za plaće u javnim službama. Potpisom ovog socijalnog sporazuma isključuje se svaka mogućnost makar i minimalne povišice

plaća zaposlenima u javnim službama do kraja 2013. godine.

4. siječnja Održana sjednica Središnjeg odbora Nezavisnih hrvatskih sindikata. Na sjednici se raspravljalo o najavljenim promjenama Zakona o radu. Na Zakon o radu sindikalnim su središnjicama pristigle primjedbe od strane Ministarstva rada i mirovinskog sustava i Udruge poslodavaca. Ministarstvo rada, među ostalim, navodi potrebu mijenjanja rješenja koja se odnose na prekovremeni rad, godišnji odmor u slučaju prestanka ugovora o radu, uređivanje plaće Pravilnikom o radu i definiranje instituta plaće. Nakon prvih sastanaka sindikalnih središnjica, Udruge poslodavaca i Ministarstva rada bit će moguće detaljnije izvijestiti o sadržaju promjena koje se pripremaju.

17. siječnja Sindikatima upućen Prijedlog Zakona o dopuni Zakona o plaćama u javnim službama. Iz zakonskog prijedloga postaje očitom namjera Vlade Republike Hrvatske da se kroz granske kolektivne pregovore iz kolektivnih ugovora ukloni odredba o uvećanju plaće od 4 posto za zaposlenike s više od 20 godina staža, 8 posto za zaposlenike s više od 30 godina staža i 10 posto za zaposlenike s više od 35 godina staža. Kao krajnji rok za provedbu ovog nauma Vlade u Prijedlogu Zakona navodi se 31. prosinca 2013. godine. Prvi sastanak sa sindikatima o smanjenju plaća svim zaposlenim u javnim službama sazvan je u Ministarstvu rada i mirovinskog sustava za 21. siječnja 2013. godine.

Blagajna uzajamne pomoći Brzo i efikasno rješava vaše financijske probleme

tel 021/323 036 ili www.sindikat-preporod.hr

tel. 01 48 14 891

Zahvaljujući vašim tekstovima, fotografijama i karikaturama neka naše glasilo bude još kvalitetnije i raznovrsnije. Vaše priloge šaljite na:

ured@sindikat-preporod.hr

Slobodna Dalmacija PETAK 21.12.2012. **NOVOSTI.5**

KAOS U ŠKOLAMA UMJESTO POLUGODIŠNJIH IZVJEŠĆA, RODITELJI ĆE DOBITI POPIS SVIH DJETETOVIIH OCJENA

Nastavnici moraju ispisati 3000 ocjena?!

Pokušali kopirati stranice dnevnika

Zanimljivo je kako su se nastavnici pokušali domisliti načinima izbjegavanja prepisivanja ocjena, pa je, pričaju u školama, bilo pokušaja da se jednostavno - kopiraju stranice dnevnika. No, kako je to javna isprava, takav bi postupak bio protuzakonit pa se, ipak, moralo uhvatiti olovku u ruke.

To je splet nes(p)retnih okolnosti gdje se pokušalo pomiriti problematičnu odredbu zakona s pedagoškom praksom - kaže Željko Stipičić, predsjednik školskog sindikata 'Preporod'

Slobodna Dalmacija SUBOTA 19.1.2013. **.3**

Ministar Mirando Mrišić nedavno je rekao kako će prosvjetarima vratiti dodatak od 3, 5, 7 i 9 posto, odnosno umjesto te skale linearno će povećati koeficijente za oko 5,5 posto svim zaposlenima. Naravno, novac za to još nije osiguran. Prije će završiti "Sulejman Veličanstveni" nego što ćemo mi u obrazovanju vidjeti to povećanje! Nemam saznanja da će za plaće nedostajati 900 milijuna kuna, ali ništa me ne bi čudilo. Ipak, ne bih precijenivao naše službe u Ministarstvu. Sumnjam da sada imaju ikakve izračune, time će se baviti pred kraj godine - ističe Željko Stipičić, predsjednik školskog sindikata Preporod.

Ako se usvoji novi prijedlog o ukidanju dodatka od 4, 8 i 10 posto, zaposlenici sa stažom duljim od 20 godina mogli bi ostati bez još 200 do 650 kuna

21. STOLJEĆE Četvrtak, 13. prosinca 2012.

Svojom odnosom prema osnovnom i srednjem školstvu, dubokim omalovažavanjem učiteljskog i nastavničkog posla, Vlada je "prisilila" naše članstvo da se negativno odredi prema njezinu načinu rješavanja problema

ŽELJKO STIPIČIĆ, predsjednik sindikata Preporod

VEČERNJI LIST subota, 19. siječnja 2013.

STARI MODEL

Sindikalist Stipičić: Prokletu su slični vlasti koju su naslijedili

Podsjećajući da je cijela priča o najmu zgrade na Sveticama tada u javnost dospjela zahvaljujući SDP-ovoj zastupnici Mariji Lugarić, koja je inzistirala da se objavi ugovor, predsjednik Sindikata "Preporod" Željko Stipičić rezignirano zaključuje kako sve to pokazuje da "aktualna prosvjetna vlast nije samo neuspješna nego i prokletu slična vlasti koju je naslijedila." Upozorava da je taj najam SDP nekada osuđivao, a da su sada prihvatili isti model ponašanja. - To je njihova politička vjerodostojnost. A kad ugovor istekne, umjesto da imaju svoju vlastitu zgradu, Ministarstvo obrazovanja ponovno će se naći na leđini - kaže Stipičić.

prenosimo iz tiska

24 SATA

Večernji list

SLOBODNA DALMACIJA

NOVI LIST

21. stoljeće

Jutarnji LIST